

Nawoord

Met de restauratie van de Vecht is het werk van de werkgroep Stoombrandspuit Vecht eigenlijk pas begonnen. Immers, alhoewel meer dan 4000 manuren aan de Vecht zijn besteed blijft er veel werk te doen. Vooral het onderhoud zal permanente aandacht vragen. Ook moet nog een complete uitrusting bij elkaar gezocht worden, zoals bijpassende straalpijpen, oud gereedschap, oude helmen, enz. Zaken die verloren zijn gegaan of bij iemand thuis boven de schoorsteen hangen!

Voorts ligt het in de bedoeling met de spuit de komende jaren demonstraties te geven bij allerlei festiviteiten in het land. Dit om het publiek kennis te laten maken met een stukje brandweergeschiedenis en een stukje industriële archeologie, en ook om door haar optreden de belangstelling en de waardering van het publiek voor de brandweer en haar taakuitoefening te vergroten.

Rest ons nog onze dank uit te spreken aan G. P. Koppers met wiens hulp dit artikel mede tot stand is gekomen.

IJsselstein in het nieuws

1780-1850

Met deze titel begint het werk van dhr. J. Schut uit Nieuwegein waarmee hij ruim twee jaar bezig is geweest. Gedurende deze tijd heeft dhr. Schut zeventig jaargangen van de Utrechtse Courant doorgenomen en de berichten betreffende de stad IJsselstein eruit gelicht. In het voorwoord van deze verzamelde berichten schrijft dhr. Schut o.a.: „*Bij de bestudering van de lokale geschiedenis maken we veelal gebruik van oudere en of nieuwe literatuur. Daarnaast zijn ook de verschillende archieven voor de bestudering van de geschiedenis van ongekend belang. Dat laatste geldt zeer zeker voor een stad als IJsselstein, welke in het verleden een belangrijke rol heeft gespeeld bij vele zaken. Naast de raadplegingen van de hierboven aangehaalde informatiebronnen als de literatuur en archieven zijn er, voor wat IJsselstein betreft, nog enige hulpbronnen die ons het nodige te zeggen hebben over IJsselstein en zijn bewoners in vroeger tijd. Eén van die hulpbronnen zijn de lokale dagbladen uit die voorbije eeuwen*”.

De enorme hoeveelheden gegevens, welke naar datum gerangschikt zijn vindt zijn weerslag in een boekwerk van maar liefst 281 pagina's. Voor zo ver mogelijk zijn alle berichten opgenomen die bij een geschiedkundig of genealogisch onderzoek van belang zouden kunnen zijn. Het werk

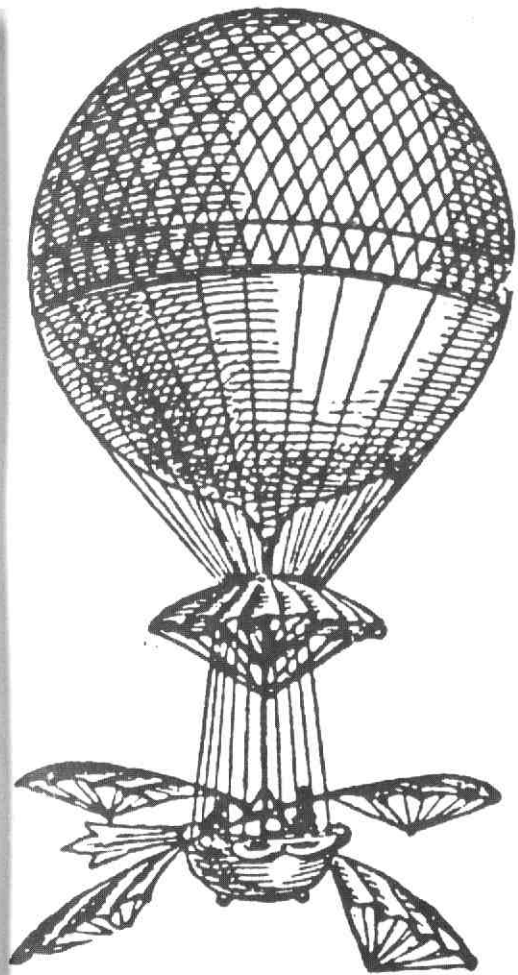
wordt zeer toegankelijk gemaakt door een index van zowel persoonsnamen als van onderwerpen.

Daar er nog geen passende manier gevonden is om dit werk uit te geven heeft dhr. Schut toestemming gegeven om in ons blad hieruit te publiceren, waarvan wij graag gebruik maken.

In het onderstaand krante-artikel is de heer Jean Pierre Blanchard (1753-1809) de hoofdpersoon. Deze Fransman staat bekend als één van de pioniers uit de ballonvaart. De IJsselsteiners zagen hem tot hun verbazing uit de hemel neerdalen, wellicht zonder te beseffen welk een beroemd persoon zo onverwacht de Stichtse kersenstad met een bezoek vereerde.

Zijn eerste opstijgingen maakte Blanchard in Duitsland, Nederland en België. Op 7 januari 1785 (slechts 2 jaar na de uitvinding van de luchtballon door de gebroeders Montgolfier) stak hij in een waterstofballon als eerste Het Kanaal over, van Dover naar Ardres. Zijn ballonnen waren vervaardigd van o.a. geverniste zijde. Jean Pierre Blanchard maakte ook als eerste in Amerika een ballonreis.

Deze tocht werd van de grond af gade

Type ballon waarmee Blanchard zijn vluchten maakte

geslagen door George Washington himself. Bij de landing van zijn 60e en laatste ballonvaart in 1808 kwam hij zo ongelukkig terecht dat hij aan zijn verwondingen te Parijs overleed op 7 maart 1809.

Rest nog te vermelden dat onze aëronaut Blanchard tevens de uitvinding van de parachute op zijn naam heeft staan.

1785: 1 Augustus

YSSELSTEIN; den 30 July. Hedenavond hadden wij het bijzonder genoeg, den Heer BLANCHARD, met zyn LUGTBOL, even buiten deze Stad te zien nederkomen. Deze Lugtreiziger was 's avonds ten half zeven uren te ROTTERDAM met zyn Bol opgegaan, en daalde ten half agt alhier staatig

neder, onder eene verbazende menigte Volks, 't geen van rondsom zamengevloed was, om dit zonderling Schouwspel te zien.

De Compagnie van den hr. LYKLAMA à NYEHOLT, juist bezig om derzelver manoeuvres te verrigten, trok derwaards, en beschermde den Ballon voor den aandrang der menigte. De Heer BLANCHARD, welke berekend zestien duizend voeten met zyn LUCHT MACHINE hoog geweest te zyn, was ongemeen voldaan over de vriendelykheid onzer Burgers, welken hem met zyn LUGTVAARTUIG in de Stad bragten.

1785: 3 Augustus

UTRECHT, den 1 Augustus. Wy meenen onzen Lezers geen ondienst te zullen doen, met enig nader verslag aangaande de zo welgelukte Luchtzeire van den Heer BLANCHARD, op laatstleden Zaturdag. Uit het kort berigt daaromtrent van ROTTERDAM blykt, dat de Afzeire op den vooraf daar toe bestemden tyd wel heeft kunnen plaats hebben, door dien reeds ten 5 uren des Nademiddag de BOL volkomen gevuld was. De opgang geschiedde uit een stuk Weyland aan de SCHIE gelegen, omtrent 200 passen van de Stad, in tegenwoordigheid van eene verbazend menigte Aanschouweren, onder welken zig ook de Fransche Ambassadeur, MARQUIS DE VERAC, nevens de Graaf DE MALLEBOIS, en de MARQUIS CASSINI bevonden. Het was juist half 7 uur, wanneer de Heer BLANCHARD naar de hoogte steeg, onder een vry sterken Z.W. Wind en een half heldere Lugt, staande de Barometer op 28 duimen $8\frac{1}{2}$ Lynen. De Parachute egter en het Schaap, waar mede die Heer zig voorgesteld hadde enige proefnemingen te verrigten, moesten agterblyven; vindende de Heer BLANCHARD, na verscheidene vergeefsche pogingen, om dezelve met zig te voeren, zulks voor die keer volstrekt ondoenlyk. Voor 't overige beantwoordde Proef in allen deele aan de opgevatte verwagting, steigende de Bol tot eene verbazende hoogte, op welke de Reiziger zynen togt met ongeloveyke snelheid voortzette; passeerende in zynen weg door zware Donderwolken, en wordende niet dan door zware koude genoodzaakt, zig neder te

laten, wanneer Hy zig in de nabuurschap van YSSELSTEIN bevond. Wy ontvingen van daar nevens het kort berigt, in onze vorige No. geplaatst, een meer breedvoerig en by uitstek naauwkeurig verhaal dezer nederkomste: 't geen wy hier gevoeglyk kunnen laten volgen; zynde het, by de uitgave van onze vorige, ons te laat ter hand gekomen, om als toen aan het verzoek van den geëerden zender te kunnen beantwoorden. Zie hier den woordelyken inhoud van dit berigt, gedagteekend YSSELSTEIN den 31 July:

„Gisteravond tusschen zeven en half agt uren hadden wy in de nabyheid dezer Stad op het onverwagtst een zeer fraay en merkwaardig schouwspel. De helft onzer Schuttery onder de Wapenen zynde om de weekelyksche exercitien te verrigten, wierden eenige Schutters gewaar eene Luchtbol welke aan het daalen was en naby deze Stad scheen te zullen neerkomen. De Kapitein LYKLAMA à NYEHOLT, bespeurde dat zoo wel Officieren als Schutters zeer nieuwsgierig waren dit voor ons gansch nieuw Schouwspel van naby te aanschouwen, dankte zyne Compagnie af, zoo dat deeze Schutters grootendeels met hunnen Wapenen en een aantal andere Inwooneren dezer Stad na buiten gingen, om te zien hoe en op wat plaats gemelde Luchtbol was nedergekomen. Wel ras wierd men gewaar dat dezelve gedaalt was omtrent een quartier uren van deeze Stad even aan geene zyde de EITERSCHE STEEG, en dat de bestierder van dezelve was de kundige en wydberoemde Heer BLANCHARD, die op gisteren zyn dertiende Luchtreis gedaan heeft; zynde vertrokken om half zeven uren des 's avonds van ROTTERDAM, en volgens zyn Horologie juist in een uur tyds eene distantie van negen uren gaans heeft afgelegd. De Heer BLANCHARD naby den grond komende smeed een Yzeren Ankertje, dat hem meermaalen tot dat einde in Engeland gedient heeft, uit, om door middel van het vieren van een touw, dat aan het zelve vast was, langzaam ter neder te komen, het welk dezen kundigen man zoo wel gelukte, dat hy, zonder het minste letzel, 't zy aan den Luchtbol, 't zy aan de daar aanhangende Boot, zeer gelukkig voet op de aarde zette. Dit Lucht-Vaartuig heeft juist de gedaante van een Priktoel, zynde rond van boven en lopende spits na beneden toe; de hoogte is van 26

Konings of Parysse voeten en het Diameter van boven, waar het op zyn wydst is, van 26 gelyke voeten. Het is dezelfde Lucht-bol, waar mede deze Lucht-Reiziger den overtocht van DOUVRES na de Kust van VRANKRYK gedaan heeft; dog de Boot is te LONDEN nieuw gemaakt; zynde de Boot, waar mede de Heer BLANCHARD en Dr. JEFFEREIS dien overtocht gedaan hebben, tot een gedagtenis van zulk een merkwaardige reis te CALAIS bewaard. Zoo zeer als de Heer BLANCHARD zig te ZEVENHUIZEN te beklagen had over de slegte behandeling der Boeren en inwooneren van dat Quartier, toen hy op zyn twaalfde Luchtreis uit 's Hage vertrokken zynde, aldaar neder kwam; zoo zeer heeft gemelde Heer zig met reden beroemt over de geschiktheid en beleefde behulpzaamheid, met welke de YSSELSTEYNSCHE Burgers en inwooneren en Buitenlieden hem onthaalt hebben niet weinig lof verdient door het afkeeren, en voor de sterken aandrang der nieuwsgierigen den reiziger en zyn Lucht-Bol te beveiligen. Terstond na dat de Heer BLANCHARD, die volgens zyne observatie op de hoogte van 15 à 16 duizend voeten door de lucht gezweeft heeft, de aarde weder bereikt had, wierd hy door behulp van eenige perzoonen, die hem wederhielden, en door eenige andere, die hem met een touw voorttrokken, gebragt op een stuk onbezaayt Bouwland, aldaar ledigde hy zyn Ballon, vouwde hem op met behulp van zommige aanschouwers en bergde hem in de Boot; agt perzoonen droegen dezelve, begeleid door een Corps Schutters die met hunne Wapenen aldaar tegenwoordig waren, en voorgegaan zynde door verscheide Officieren wierd het Lucht-Vaartuig omstreeks half negen uren, in goede order in YSSELSTEYN gebragt en geborgen ten huize van den Heer P. J. VAN DER MEULEN, alwaar veele Heeren en Dames, nieuwsgierig om den kundigen Luchtreiziger te zien en te spreken, zig begaven. Om tien uren (na alvorens een expresse naar ROTTERDAM afgezonden te hebben) begaf zig de Heer BLANCHARD na 't huis van den Heer VAN POLANEN, alwaar hy soupeerde en 's nagts logeerde, en van waar gemelde Heer dezen morgen om half agt uren met een Chais wederom naar ROTTERDAM vertrokken is.”